

SZÉLSŐSÉGEK A VÍZJÁRÁSBAN

Árvizek megelőzése, árvízvédelem

Magyarország nagy része síkság. Területének 84 százaléka nem haladja meg a tengerszint feletti 200 méteres magasságot. Mindez alapvetően meghatározza az ország árvízi veszélyeztetettségét. A környező hegyvidéki vízgyűjtőkről, a Kárpátokból és az Alpokból hozzánk érkező, nálunk torlódó árhullámok ellen gyakran kell védekezni. Két-

három évenként kisebb, öt-hatévente jelentősebb és tíz-tizenkét évente rendkívüli árvíz sújtja az országot. A jelentősebb árhullámok folyóink hazai, felső szakaszain 5-10 napig tartanak, míg a kisesésű középső és alsó szakaszokon 50-120 nap is lehet. Ilyen hosszú áradás más európai folyókon nem jellemző. A kis- és nagy vízhozamok közötti különbség a Dunán mintegy tízszeres, a Tiszán százszoros, a Körösökön közel ezerszeres is lehet.

A két nagy folyókon, a Dunán és a Tiszán csak igen ritkán vonul le egyszerre árvíz. Legutóbb 2006-ban fordult elő ilyen eset, ami próbára tette a szakemberek és a lakosság tudását, helytállását. Az ország mezőgazdasági és szántó területének 40 százaléka, a vasút 32 százaléka árvízzel veszélyeztetett területen fekszik. Az árvíz 2,3 millió embert fenyeget, és a kockázatosított vagyonérték 5100 milliárd forint. Magyarország kiszolgáltatott vízgazdálkodási helyzetében alapvető feltétel a szomszédos országokkal való szoros együttműködés. Ezek közül kiemelkedő a Tisza-völgy öt országának összefogása az árvízi problémák megoldására.

Belvízvédelem, megelőzés

A belvizek leggyakrabban február-márciusban fordulnak elő, de ritkábban akár júniusban is kialakulhatnak. Szerencsére a téli-tavaszi belvizes időszakban a növények tűrőképessége jobb, mint a magasabb hőmérsékletű tenyészidőszakban. A belvíz-előfordulás gyakorisága is magas, 2,5 évente 100 ezer ha, 5 évente 180 000 ha és 20 évente 350 000 ha elöntése várható. A belvíz által okozott károk mérséklése érdekében át kell alakítani vízrendszereinket. Célunk az értékes területek gyors belvíz-mentesítése, a kevésbé értékes területeken pedig a vízvisszatartás megoldása.

Aszály

Csapadékhiány hazánk időjárási viszonyai között nem alakul ki minden évben. Előfordulnak azonban esetek, amikor egy éven belül árvíz, belvíz és víz- hiány is fellép. 1999-ben rekordot döntő belvízi elöntés volt az Alföldön, 360 000 hektárt borított víz. Ugyanebben az évben a Balaton vízszintje csökkenni kezdett és már-már pánikhangulat alakult ki, de a vízszint mesterséges vízpótlás nélkül is helyreállt. Komoly feladataink vannak, az öntözésfejlesztés terén. A vízhiány megszüntetése térségi vízszétosztási feladatokat jelent, nevezetesen a

Tiszából a vízszegény Körös-völgybe, a Tarna és Zagyva völgyébe kell eljuttatni a vizet.